

А. М. Савула,

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

ГРАНИЧНИЙ ЕЛАТИВ

Пояснено елатив як явище. Висвітлено основні властивості поняття інтенсивності, як категорії, роз'яснено її складові елементи. Охарактеризовано природу елатива у граничній функції. Описано засоби вираження граничного елатива. Розглянуто особливості вживання та функціональну роль граничного елатива у творах Горація, Овідія, Вергілія.

Ключові слова: граничний елатив, посилювальний елатив, категорія інтенсивності, ступінь ознаки.

Дано разъяснение элатива в качестве явления. Выяснено основные свойства понятия интенсивности, как категории, разъяснено её составные элементы. Охарактеризовано природу элатива в граничной функции. Описаны средства выражения граничного элатива. Рассмотрены особенности применения и функциональная роль граничного элатива в сочинениях Горация, Овидия, Вергилия.

Ключевые слова: граничный элатив, усилительный элатив, категория интенсивности, градационная шкала интенсивности, степень признака.

The question of intensity of qualitative attributive feature (absolute, irrelative concerning comparison), in particular elativity in Latin linguistics is poorly investigated. An elative as a phenomenon, means of expression of elativity, its stylistic role, synonyms of elative, adjectives with elative meaning in the works by Horace, Ovid and Virgil are considered in our articles «Elative and its synonyms in the works by Horace», «Adjectives with elative meaning» [ref. 11; 20].

The main concept of boundary elative is re-explained as a phenomenon in this article for general understanding of its main subject. The basic properties of the intensity concept as a category are clarified, and its constituent elements are explained. The nature of the elative in boundary function is characterized, its differences and common features with the intensifying elative are shown, its place in the system of means of intensification of attributive features is indicated, the gradational scale of intensity degrees is clarified. An attempt to find out whether the elative degree in boundary function will belong to the system of means of intensification expression is done.

The article also describes the means of expression of boundary elative. The peculiarities of usage and functional role of boundary elative in the works by Horace, Ovid and Virgil are considered. The elative is analyzed in boundary function as an expressive rhetorical tool that intensifies perception of the poem's image and includes concepts such as sadness, grief, tragic inevitability, and as one that stands in context parallel with other tools that express the image of sadness, grief and tragic inevitability.

Key words: boundary elative, intensifying elative, intensity category, system of means of expression of attribute feature intensity, gradational scale of intensity (intensification axis (intensification), decrement, alternative axis), degree of attributive feature intensity (minor, incomplete, approximate, sufficient, neutral, elative (major), excessive).

Питання інтенсивності якісної атрибутивної ознаки (абсолютної, безвідносної щодо порівняння), зокрема елативності у латинському мовознавстві є маловивченим. Елатив як явище, засоби вираження елативності, його стилістична роль, синоніми елатива, а також прикметники з елативним значенням у творах Горація, Овідія, Вергілія розглянуто у наших статтях «Елатив та його синоніми у творах Горація», «Прикметники з елативним значенням» [див. 11; 20].

Природу елатива в німецькому мовознавстві намагалася з'ясувати А. Я. Мюллер [див. 8], в англійському – Є. Н. Сергеева [див. 13; 14].

Елатив у латинській мові може вживатися у двох функціях: 1) для підсилення; 2) у граничній функції, тобто у такій, яка показує найвищу можливу міру. Враховуючи те, що у нашій статті «Елатив та його синоніми у творах Горація» через малу кількість прикладів, граничний елатив висвітлено поверхнево, ми вважаємо за потрібне в даній статті розширити поняття елатива у граничній функції, показати його спільне та відмінне з посилювальним елативом, вказати його місце в системі засобів інтенсифікації прикметників. Крім того за мету ми ставимо описати засоби вираження граничного елатива, розглянути його особливості вживання, функціональну роль у творах Горація, Овідія, Вергілія.

Передусім варто коротко згадати природу елатива як явища. Словник лінгвістичних термінів О. С. Ахманової подає таке визначення елатива: «Елатив – це значення безвідносно великої міри ознаки, виражене формами найвищого ступеня, особливо при їх експресивному вживанні» [1, с. 524]. Автори історичної граматики французької мови М. К. Сабанєєва та Г. М. Щерба визначають елатив як «неграматизоване значення інтенсивності ознаки різного ступеня, яке виникає в результаті імпліцитного порівняння з нормою або еталоном якості, наявними у свідомості мовців» [12, с. 108–109]. Ще в 20-х рр. 20 ст. П. Г. Стрелков виділяв у елативі граничну функцію: «Елатив в російській мові утворює так званий граничний ступінь, який характеризується відсутністю конкретизації порівняння, що і обумовлює значення граничності та безвідносно великої міри ознаки» [15, с. 114–115].

Елатив як один із засобів вираження інтенсивності атрибута є представлений великим (високим, елативним) ступенем на градаційній шкалі інтенсивності. Для подальшого розуміння суті граничного елатива необхідно висвітлити основні властивості поняття інтенсивності, як категорії, роз'яснити її складові елементи. Російський дослідник Убін І. І. писав, що мовні засоби категорії інтенсивності охоплюють всю шкалу зміни проявлення тієї чи іншої ознаки (не лише атрибутивної) від найбільш крайнього ослаблення до найбільшого посилення [18, с. 7]. Інакше кажучи, ступінь ознаки (не лише атрибутивної) можна розглядати в 2 планах: в плані збільшення інтенсивності і його проявлення до верхньої межі, та в плані зменшення і його проявлення до нижньої межі. Але обов'язково без зміни суті ознаки [див. 10].¹ Подібної думки стосовно визначення терміну інтенсивності притримується Шейгал Е. І.: «Засоби, які дозволяють здійснити градування ознаки, утворюють особливу мовну категорію – категорію інтенсивності (ступеня) ознаки. Змістовний план даної категорії охоплює всі ступені ознаки, від мінімального до максимального, і будується на опозиції: послаблення ↔ норма ↔ посилення» [19, с. 11].

Власне ступінь проявлення ознаки – це його конкретизація стосовно певної норми його інтенсивності [4, с. 14]. Тобто ступінь якості залежить від величини кількісної ознаки. Інакше кажучи, якість фіксується на властивості прикметника, а кількість буде ступенем проявлення даної властивості [16, с. 36]. Єфімов В. І. зазначав: «У будь-якої реальної якості виявляється цілком визначений інтервал можливих кількісних характеристик. Всередині такого інтервалу кількісні характеристики можуть бути різними, а якість не змінюється. Внутрішньою характеристикою (властивістю) ступеня ознаки є

¹ Поняття межі з філософської точки зору відносять до якісних та кількісних характеристик [7, с. 10].

міра [5, с. 87]. Міра, за Ільїним В. В., – це єдність кількості та якості, заключених в існуванні деяких меж зміни кількості, за якими змінюється якість [7, с. 84]. Іншими словами, ступінь – це показник міри якісно-кількісних відношень певної ознаки. Порівняймо це з визначенням Туранського І. І.: «Інтенсивність – це кількісна міра оцінки якості» [17, с. 7].

Великий (елативний) ступінь інтенсивності стоїть вище норми. Нормою, або нульовою точкою (нейтральний ступінь інтенсивності ознаки) можна вважати сам прикметник (атрибут). Треба зауважити, що такий великий ступінь буде виконувати підсилювальну функцію, оскільки граничність елатива – це кількісно завершена інтенсифікація, після неї не може бути продовження інтенсифікації ознаки вище. Таке явище стосовно якісно-кількісних відношень семантично допустиме та зрозуміле: категорія кількості може поставати з одної сторони, як дискретна, перервна кількість – множинність, а з другої, як недискретна, неперервна кількість – величина [9, с. 227].

Виникає питання: якщо складовими інтенсивності є 2 опозиційні вектори: посилення ↔ послаблення (підкатегорії інтенсифікація ↔ деінтенсифікація), і вони за своєю природою є недискретними, неперервними, а граничний елатив характеризується завершеною (кількісно завершеною) мірою ознаки, – то чи буде елативний ступінь у граничній функції належати до системи засобів вираження інтенсивності. Ми спробуємо відповісти на це питання у наступній частині статті.

Крім того для розуміння проблеми граничного елатива потрібно висвітлити градаційну шкалу ступенів інтенсивності. Послугуючись класифікацією ступенів інтенсивності атрибутивної ознаки Л. В. Воробйової [3, с. 114], ми зводимо їх до такої системи градації в латинській мові:

- +2. Ступінь надмірний ↑
- +1. Ступінь елативний (великий, високий) ↑

0. Ступінь нульовий (нейтральний) // → Ступінь достатній
// ≈ Ступінь приблизний²

- 1. Ступінь неповний ↓
- 2. Ступінь малий ↓

Граничний елатив представлений у творах авторів, що досліджуємо з допомогою морфологічних інтенсивів (засобів), – прикметників, які є абсолютними компаративами та суперлативами. Також засвідчено лише один випадок аналітичної конструкції «прислівник (інтенсифікатор) + прикметник», яка виражає граничність. Прикметники у формі абсолютного компаративна та суперлатива представлені такими лексемами:

- 1) summus, a, um – височезний, крайній, останній.
- 2) extremus a, um – крайній, останній, дальній.
- 3) supremus a, um – височезний, дуже крайній, останній.
- 4) ultimus, a, um (і також безвідносним компаративом: ulterior, ius) – віддалений, крайній, останній.

Знайдені 4 прикметники вже у своїй семантиці містять значення межі, кінечності, граничності. А враховуючи вищенаписане, що міра ознаки межі може бути гранично перервна і неперервна, – то абсолютний компаратив та суперлатив виражений такими прикметниками може виступати у 2 функціях: 1) посилювальній; 2) граничній. Статистично у творах Горация, Овідія, Вергілія вони значно частіше виражають граничну функцію.

Беручи до уваги, що прикметники summus, extremus, supremus, ultimus є формальними суперлативами, то всі вони мають відповідні форми у gradus positivus. Summus, supremus утворені від прикметника superus, a, um – верхній, високий; extremus – від exter, externa, exterum – зовнішній; ultimus – від ulter, ultra, ultimum – той що знаходиться по ту сторону, по-тойбічний. Такі прикметники можна розглядати нульовими точками (нейтральними ступенями інтенсивності ознаки) для вищевказаних чотирьох прикметників.

Також варто наголосити, що ці прикметники через свою семантичну природу межового посилення не можуть виражати малого та неповного ступеня інтенсивності, тобто не мають представлених (не можуть мати) засобів вираження на осі послаблення (деінтенсифікації). Як і в українській, так і в латинській мовах не можна сказати: *мало верхній; слабо зовнішній; трохи по-тойбічний* ↔ *mediocriter superus; paulum exter; paulum ulter*. Так само в силу своєї семантичної природи граничний елатив не може допустити продовження осі посилення (інтенсифікації) до надмірного ступеня інтенсивності ознаки. Не можна сказати *надто верхній, зовнішній, по-тойбічний* ↔ *nimum superus, exter, ulter*.

Цілком очевидно можна стверджувати, що елативний ступінь інтенсивності у граничній функції не належить до системи засобів вираження інтенсивності атрибутивної ознаки, і не входить ні до одної осі градаційної шкали: посилення, послаблення, альтернативної осі. Проте він створює паралельну гілку на осі інтенсифікації стосовно елативного ступеня у посилювальній функції, оскільки має нульову точку та рух догори, і входить до категорії елативності, яка пересікається з категорією інтенсивності.

Розглянемо граничний елатив у контексті творів. Прикметник supremus виявлено 8 разів: 5 у Вергілія, 2 у Овідія, 1 у Горация:

Ibimus, ibimus, // utcumque praecedes, supremum // capere iter comites parati (Н. Сarm. II, 17, 10-12) Йтимемо, йтимемо, якщо тільки ти підеш попереду, щоб в найостаннішу дорогу відправилися готові супутники.³ Треба розуміти, що дорога для супутників є останньою у такому значенні, що для них уже нічого більше не буде, в тому числі ще якоїсь «більш останньої» дороги за цю.

Noctis imago, quae mihi supremum tempus in Urbe fuit. (Ovid. Trist. I, 3, 1-2) Образ ночі, який для мене в Римі був останньою межею. Остання межа розуміється, як така, що відділяє востаннє поета від вигнання з Риму, і після цієї вже не буде Овідія можливості бачити рідний край.

Haec genitor digressu dicta supremo fundebat. (V. Aen. VIII, 583-584) Ці слова промовляв батько при останньому прощанні. Так самому у цьому прикладі: після цього прощання вже не буде жодного прощання.

Turne, in te suprema salus. (V. Aen. XII, 653) Турне, в тобі останній порятунк. *Останній порятунок* потрібно розуміти як останній шанс на порятунок. Відповідно до контексту після цього шансу вже не буде можливості врятуватися.

² Достатній та малий ступені не входять до підкатегорій інтенсифікації, деінтенсифікації. Вони утворюють третій вектор на градаційній шкалі: альтернативну інтенсифікацію. Багато авторів при розгляді системи інтенсивності не розглядають взагалі ті засоби, які виражають достатній чи приблизний ступені. В даній статті ми не розглядаємо їх природи.

³ Тут і далі переклад наш (Авт.).

Qui *supremum* comitentur honorem. (V. Aen. XI, 61) Нехай вони віддадуть *останню* шану.

Розглянувши у контексті приклад граничного елатива у творах, бачимо, що поетами прослідковується тенденція вживати його з такими емоційними відтінками, як сум, горе, неминучість трагічного. Французький вчений Шарль Баллі стверджував, що дуже часто поняття ступеня супроводжується оціночним відтінком тому, що високий ступінь може виражати і приємне, і неприємне враження [2, с. 257].

Прикметник *ultimus*, а, um (включно з безвідносним компаративом *ulterior*, *ius*) виявлено 12 раз: 1 у Вергілія, 11 у Овідія, жодного у Горація:

Dolor *ultime* matri. (Ovid. Met. XIII, 494) О *останній* болю у матері. Контекст розуміємо так: у матері більше не буде можливості навіть переносити біль.

Sed scilicet *ultima* semper // exspectanda dies hominis. (Ovid. Met. III, 135–136) Але завжди людині слід чекати на *останній* день. Таким чином для певної людини більше днів після *останнього дня* не буде.

Ultima coena tuo sit, precor, illa viro! (Ovid. Amor. I, 4, 2) Благаю, щоб за *останній* обід присіла з чоловіком.

Vocat lux *ultima* victos. (V. Aen. II, 668) Кличе *останнє* світло переможених. За такою самою аналогією трактуємо і ці 2 приклади.

Автори вживають граничний елатив не тільки в поєднанні з поняттям суму, горя, неминучості трагічного, а й з поняттям останньої межі в абстрактно-просторовому та фізично-просторовому планах:

Lucis pars *ultima* mensae // est data. (Ovid. Met. VII, 662–663) *Кінцева* частина дня була присвячена їжі. Тут використана часова граничність.

Nec me tenet *ultima* tellus. (Ovid. Epist. ex p. II, 8, 11) Мене не вабить *крайня* земля. В цьому уривку використана просторово-географічна граничність, хоча і присутні елементи суму автора. Згідно контексту після даної землі вже не може бути жодної іншої.

Ulterior nulli, quam mihi, terra data est. (Ovid. Trist. II 194) *Крайня* земля нікому іншому крім мене не дана. Тут так само використана просторово-географічна граничність з елементами приреченості.

Прикметник *extremus* виявлено у творах 12 разів: 7 у Вергілія, 5 у Овідія, жодного у Горація. Прикметник *summus* знайдено лише двічі у Вергілія.

Extremus використовують так само в 2 випадках: 1) для позначення абстрактних та фізичних просторових граничностей, переважно з елементами суму у контексті; 2) для позначення неминучості кінцевості людського життя; також з елементами суму, горя:

Nec dolor ante diem longaeque *extrema* senectae // tempora Tartareas Pandiona misit ad umbras. (Ovid. Met. VII, 662–663) Ця біда в *останній* час перед днем довгої старості послала Пандіона до тартарових тіней.

Sed licet *extremum*, sicut sum, missus in orbem. (Ovid. Trist. IV, 9, 9) Якщо б я був посланий на край світу, а я таки є тут.

Extremae sub casum hiemis, iam vere sereno. (V. Georg. I, 340) Під смертю *крайньої* зими рясніє весна.

Orbis in *extremi* iaceo desertus harenis. (Ovid. Epist. ex p. I, 3, 49) В *крайньому* світі залишений метаюсь по пісках.

Hanc vocem *extremam* cum sanguine fundo. (V. Aen. IV, 621) Цей *останній* голос разом з кров'ю проливаю.

Spatio extremo. (V. Aen. V, 327) Останнім шляхом.

Cape dona *extrema* tuorum. (V. Aen. III, 488) Візьми *останні* дари твоїх рідних.

Me pulsum patria pelagique *extrema* sequentem. (V. Aen. VIII, 333) Я вигнаний з *крайніх* меж батьківщини вирушив морем.

У Горація знайдено одну аналітичну конструкцію «прислівник (інтенсифікатор) + прикметник», яка виражає граничність елативного ступеня інтенсивності: *Latonamque supremo // dilectam penitus Iovi*. (N. Carm. I, 21, 3–4) І Латону (вславляйте) всевишньому Зевсу, *улюблену від усього серця*. Треба розуміти так, що більшої інтенсивності любові, ніж від усього серця, в цьому контексті вже не може бути. *Від усього серця* можна перекладати на повну силу, максимально.

Наведемо також 2 приклади в яких знайдено прикметники, аналізовані в цій статті, і які виражають посилювальний елативний ступінь інтенсивності:

Quid referam veteres Romanae gentis, apud quos exulibus tellus *ultima* Tibur erat? (Ovid. Epist. ex p. I, 3, 82–83) Що ж тоді скажу про предків з римського роду, серед яких для вигнанців Тібур був краєм землі. З контексту зрозуміло, що тібурська земля не є гранично останньою, а лише дуже віддаленою.

Haec igitur regio, magni *paene ultima* mundi. (Ovid. Trist. IV, 4, 83) Отож ця область *майже* крайня в великому світі. Тут використано приблизний ступінь інтенсивності ознаки.

Проаналізувавши засоби, які виражають елатив у граничній функції, ми можемо зробити такі висновки: 1) граничний елатив в латинській мові може бути представлений морфологічними (синтетичними) засобами та лексико-синтаксичними засобами: аналітичною конструкцією інтенсифікатор (прислівник) + прикметник; 2) граничний елатив не належить до системи засобів вираження інтенсивності атрибутивної ознаки, і не входить ні до одної осі градаційної шкали: посилення, послаблення, альтернативної осі. Він створює паралельну гілку на осі інтенсифікації стосовно елативного ступеня у посилювальній функції, оскільки має нульову точку та рух догори, і входить до категорії елативності, яка пересікається з категорією інтенсивності; 3) елатив у граничній функції є експресивно-риторичним засобом, підсилює сприйняття образу вірша, і включає в себе такі поняття як сум, горе, неминучість трагічного або ж стоїть в контексті паралельно з іншими засобами, які виражають образ суму, горя, неминучості трагічного; 4) засоби, які виражають граничний елатив, можуть виражати і інші ступені інтенсивності ознаки (великий, приблизний).

Умовні скорочення творів Горація

Carm. – Carmina

Epist. – Epistulae

Умовні скорочення творів Овідія

Epist. ex p. – Epistulae ex ponto

Fast. – Fasti

Her. – Heroides

Met. – Metamorphoseon libri XV

Trist. – Tristia

Умовні скорочення творів Вергілія

Aen. – Aeneis

Georg. – Georgicon

Література:

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М. : Сов. энциклопедия, 1996. – 606 с.
2. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М., 1955. – 416 с.
3. Воробйова Л. В. Про деякі засоби вираження інтенсивності якісної ознаки в сучасній французькій мові / Л. В. Воробйова // *Іноземна філологія*. – 1967. – Вип. 12. – С. 113–117.
4. Беловольская Л. А. Семантика и синтаксические функции количественно-именных словосочетаний со значением меры (на материале современного русского языка): Автореф. дис. канд. филол. наук / Л. А. Беловольская. – Ростов н/Д, 1990. – 25 с.
5. Ефимов В. И. Категория меры в познании / В. И. Ефимов // *Вопросы логики и методологии научного познания*. – Ново-черкасск. – 1970. – С. 84–96.
6. Ивин А. А. Основания логики оценок / А. А. Ивин. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1970. – 230 с.
7. Ильин В. В. Онтологические и гносеологические функции качества и количества / В. В. Ильин. – М., 1972. – 323 с.
8. Мюллер А. Я. До питання про елатив і його синоніми в німецькій мові / А. Я. Мюллер. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1959. – С. 3–17.
9. Панфилов В. З. Гносеологические аспекты философских проблем языкознания / В. З. Панфилов. – М. : Наука, 1982. – 358 с.
10. Полянский А. Н. Категория интенсивности признака в русском языке: автореф. дис. канд. филол. наук / А. Н. Полянский. – М., 1978.
11. Савула А. М. Елатив та його синоніми у творах Горація / А. М. Савула // *Іноземна філологія*. – Вип. 125. – 2013. – С. 211–216.
12. Сабанеева М. К. Историческая грамматика французского языка / М. К. Сабанеева, Г. М. Щерба. – Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1990. – С. 108–109.
13. Сергеева Е. Н. Элатив и его выражение в современном английском языке / Е. Н. Сергеева // *Романо-германская филология*. – Вип. 3. – М., 1961. – С. 73–101.
14. Сергеева Е. Н. Абсолютивная степень интенсивности качества и её выражение в английском языке / Е. Н. Сергеева // *Проблемы лингвистического анализа. Фонология. Грамматика. Лексикология*. – М. : «Наука», 1966. – С. 69–83.
15. Стрелков П. Г. Степени сравнения прилагательных в русском литературном языке / П. Г. Стрелков // *Ученые записки Пермского государственного университета*. – 1929. – Вип. 1. – № 1. – С. 114–115.
16. Тимофеев И. С. Методологическое значение категорий «качество» и «количество» / И. С. Тимофеев. – М., 1972.
17. Туранский И. И. Семантическая категория интенсивности в английском языке: Монография / И. И. Туранский. – М. : Высш. шк., 1990. – 173 с.
18. Убин И. И. Лексические средства выражения интенсивности (на материале русского и английского языков): Автореф. дис. канд. филол. наук / И. И. Убин. – М., 1974. 33 с.
19. Шейгал Е. И. Градация в лексической семантике: Учебное пособие / Е. И. Шейгал. – Куйбышев: КГПИ, 1990. – 95 с.
20. Savula A. The Elative Adjectives (On Materials of Works by Horace, Ovid, and Virgil) / A. Savula // *Spheres of culture*. – Lublin 2014. – Vol. VII. – P. 313–322.

Джерела:

1. Horatius, Opera, Lipsiae: Teubner 1959, 378 p.
2. Ovidii Nasonis, Metamorphoses, Web. 12.03.2013. <http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/Chronologia/Lsante01/Ovidius/ovi_me00.html>.
3. Ovide, Pontiques, Web. 03.04.2013. <http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/Chronologia/Lsante01/Ovidius/ovi_po00.html>.
4. Ovid. Works, Vol. I, Web. 03.04.2013. <http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/Chronologia/Lsante01/Ovidius/ovi_amo0.html>.
5. Ovid. Works, Vol. II, Web. 03.04.2013. <http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/Chronologia/Lsante01/Ovidius/ovi_ars0.html>.
6. P. Ovidius Naso, Tristia, Web. 03.04.2013. <http://www.hs-augsburg.de/~Harsch/Chronologia/Lsante01/Ovidius/ovi_tr0.html>.

УДК 811.111'373.7

І. А. Салата,*ДВНЗ «Криворізький національний університет» Криворізький педагогічний інститут, м. Кривий Ріг***КІЛЬКІСНА ТА ЯКІСНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ
НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНІСТІ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

У статті розглядаються фразеологізми англійської мови на позначення зовнішньої краси людини, їх кількісна репрезентація та розподіл на групи за семантичною складовою – опис зовнішності людини за її обличчям, за статуєю та за зовнішнім виглядом.

Ключові слова: фразеологізми англійської мови, зовнішня краса людини, кількісна репрезентація, семантична складова.

В статье рассматриваются фразеологизмы английского языка на обозначение внешней красоты человека, их количественная репрезентация и разделение на группы по семантической составляющей – описание внешности человека по его лицу, телосложению и внешнему виду.

Ключевые слова: фразеологизмы английского языка, внешняя красота человека, количественная репрезентация, семантическая составляющая.

The article is devoted to English phraseological units describing appearance of a person, their quantitative representation and division into groups according to semantic component – description of a person's appearance due to his/her eyes, figure and external appearance.

Key words: English phraseological units, appearance of a person, quantitative representation, semantic component.

Серед фразеологізмів англійської мови приблизно 230 фразеологічних одиниць мають значення якісної оцінки зовнішньої та внутрішньої краси людини. Відображене у фразеологізмах поняття про красу нерозривно пов'язане з поняттям про зовнішність, поведінку та внутрішній світ людини. І. С. Кон відмічає, що зовнішність це «означивание основных свойств и качеств внутреннего мира» [3, с. 43].

Фразеологізми цього типу є об'єктом нашого вивчення. Досліджуються вони з точки зору кількісної репрезентації та семантичної характеристики, категоріального значення, яке виражає естетичну оцінку.

Наша стаття присвячена фразеологічним одиницям англійської мови на позначення зовнішнього вигляду людини, її краси чи потворності. Методологічною основою дослідження послужили праці видатних вітчизняних і зарубіжних на-